Ústavně-právní výbor Senátu Parlamentu ČR

Zpravodajka výboru: JUDr. Daniela Kovářová

Zpravodajská zpráva k senátnímu tisku 177 – 15. funkční období

Zpráva Nejvyššího státního zastupitelství o činnosti státního zastupitelství za rok 2025

I. Obecně

Nejvyšší státní zastupitelství (dále NSZ) od roku 2024 předkládá každoročně nejpozději do poloviny roku výroční zprávu Parlamentu ve smyslu § 12 odst. 6 zákona č. 283/1993, o státním zastupitelství. Zpráva je analýzou práce soustavy státního zastupitelství a obsahuje údaje získané při výkonu jeho působnosti stanovené zákonem. Předmětný materiál je zpracovaný na základě vlastních poznatků z výkonu působnosti a správy Nejvyššího státního zastupitelství i shromážděných podkladových zpráv vrchních státních zastupitelství, podaných rovněž za jím podřízená krajská a okresní státní zastupitelství, dále ze statistických údajů Ministerstva spravedlnosti. Je rozdělena na textovou část (115 stran) a tabulkovou část. Předkládá ji nejvyšší státní zástupkyně, kterou je JUDr. Lenka Bradáčová, Ph.D.

Novinkou letošní zprávy je kritické hodnocení poslední české a evropské legislativy a analytické dodatky u každé kapitoly. Soustava státního zastupitelství má k dispozici 1280 funkčních míst, což je srovnatelný stav s posledními pěti lety, ačkoliv postupně docházelo k rozšiřování působnosti státního zastupitelství, kterážto skutečnost klade značné nároky na manažerské řízení a systemizaci. Zpráva naopak podobně jako ta minulá opakuje výhradu neodpovídajícího platového odměňování administrativních zaměstnanců, což způsobuje fluktuaci a problematické obsazování uvolněných pozic. Zpráva také shrnuje stav nemovitostí, nastoluje potřebu obměny zastaralých informačních systémů a adaptaci nástrojů umělé inteligence.

II. Podrobněji

Ve sledovaném období nebyly zaznamenány významné poznatky k růstu nebo stagnaci výskytu kriminality na úrovni OSZ a KSZ, počet trestních řízení je spíše stabilizovaný s tím, že nedosahuje ani hladin evidovaných v letech 2018 a 2019. Negativní zjištění představuje snížení podílu vyřízených prověřování oproti počtu zahájených a obnovených prověřování, což lze podle zprávy přičíst na vrub restrukturalizaci majetkové kriminality a jejímu přesunu

JUDr. Daniela Kovářová, senátorka (kovarovad@senat.cz)
Kancelář: Obecní úřad Štěnovice, Čižická 133, 332 09 (www.normalniDaniela.cz)
Asistentka: Vlaďka Bauerová (telefon 604 437 190)

do kyberprostoru. To má podle NSZ vliv na složitost objasňování a tím logicky na vyšší poměr střednědobých a dlouhodobých prověřování (které jsou pak statisticky vykazovány jako nevyřízené).
Zastupitelství zaznamenalo v roce 2025 celkový meziroční **nárůst sexuálně motivované trestné činnosti**, což podle zprávy může souviset i se založením kvalifikovaných skutkových podstat spolu s novelizačním zavedením znaku bezbrannosti odvislého od věku oběti. Na druhé straně byl zaznamenán pokračující **pokles trestných činů proti životu a zdraví**, současně však **nárůst sexuální a mravnostní trestné činnosti**, která je převážně páchána na dětech či mládeži, přičemž většina poškozených osob je mladších 15 let. Žádné státní zastupitelství nezaznamenalo trendy ve strukturách registrované kriminality.

Z hlediska regionálního rozvržení závažnějších trestných činů je podle NSZ vyšší poměr kriminality patrný především **na území hlavního města Prahy a v rámci Severočeského kraje.** U méně závažných trestných činů se vyšší poměry kriminality projevují zejména v hlavních metropolitních oblastech, jimiž jsou Praha, Brno a Ostrava; relativně vysokou úroveň kriminality vykazují rovněž okresy Plzeň-město, Liberec a další okresy Severočeského kraje. Na popsané situaci se v pražském regionu podle zprávy podílejí především specifické vnější okolnosti související s mezinárodním přesahem trestní agendy, a to zejména tranzitní kriminalita spojená s pohyby cizinců, administrativní a procesní zátěž vyplývající z nedostatečných primárních kontrol v jiných členských státech a nutnost řešení značného počtu skutkově a procesně složitých případů, včetně intenzivní justiční spolupráce. K těmto faktorům se, jak uvádí NSZ, přidružuje rovněž koncentrace části drogové trestné činnosti, která je ve významném rozsahu zachycována v souvislosti s kontrolou poštovních zásilek a činností Celní správy. V Severočeském kraji se pak do vyšší kriminality podle zprávy promítají dlouhodobě nepříznivé sociální podmínky, zejména nízká vzdělanost, existence sociálně vyloučených lokalit a skladba obyvatelstva.

Vedle stabilních celkových počtů evidované kriminality nedošlo při meziročním porovnání k zaznamenání významných změn ve skladbě trestné činnosti nebo jejich pachatelů, jiných statistických ukazatelů nebo fenoménu, který by vyžadoval podrobnější analýzu a interpretaci. Významnou dynamiku lze nicméně nadále sledovat u závadových aktivit v rámci sociálních sítí a dalších platforem umožňujících dálkovou komunikaci. Z plošných poznatků státních zastupitelství byly přitom evidovány nejen přetrvávající způsoby podvodné manipulace směřující k získání finančních prostředků na úkor poškozených uživatelů virtuálního prostředí, ale též v oblastech verbálních trestných činů a nepřímo pak v akcentované oblasti nárůstu násilné trestné činnosti a sebepoškozování mezi dětmi a dospívající populací.

V meziročním srovnání přitom nebyly zaznamenány významné změny ve skladbě objasněné kriminality, které by zasluhovaly bližší pozornost. **Dlouhodobě výraznější zastoupení mají trestné činy krádeže, maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání a ohrožení pod vlivem návykové látky**. Další trestné činy jsou zastoupeny v podstatně nižších poměrech, konkrétně výtržnictví a zanedbání povinné výživy (4 % oproti 5 % v roce 2024). V roce 2025 byl podle zprávy zaznamenán nárůst sexuálně motivované a mravnostní trestné činnosti, který je do značné míry determinován dopady novelizace trestního zákoníku,

JUDr. Daniela Kovářová, senátorka (kovarovad@senat.cz)
Kancelář: Obecní úřad Štěnovice, Čižická 133, 332 09 (www.normalniDaniela.cz)
Asistentka: Vlaďka Bauerová (telefon 604 437 190)

především vymezení trestného činu sexuálního útoku se současnou redefinicí trestného činu znásilnění. **Ze vzájemného porovnání složení registrovaných trestných činů před a po účinností novelizace je zřejmé, že novelizace výrazněji neovlivnila incidenci trestných činů znásilnění ani sexuálního nátlaku.**

Podle zpráv o stavu v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku bylo v roce 2025 trestně stíháno 9 027 cizích státních příslušníků z celkového počtu 75 209 osob. Cizinci se podíleli na spáchání 8 642 objasněných trestných činů (tedy na cca 11 %). Mezi nejčetnější nadále patřily trestné činy ohrožení pod vlivem návykové látky, maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání a padělání a pozměnění veřejné listiny. Z hlediska podílů jednotlivých státních příslušností na celkově objasněné kriminalitě páchané osobami cizí státní příslušnosti si i nadále udržuje dominantní postavení Slovensko a Ukrajina, přičemž jejich vzájemný poměr se v čase proměňuje. **V roce 2025 představují státní příslušníci Ukrajiny již 43% podíl z celku všech cizinců řešených v rámci trestního řízení.** V letech 2022 až 2025 lze ze statistik vysledovat meziroční růstové trendy.
Nelegální migrace v České republice v roce 2025 podle NSZ meziročně vzrostla, když bylo zajištěno celkem 10 838 osob. Naprostá většina případů připadala na nelegální pobyt, zatímco překročení vnější schengenské hranice tvořila pouze menší část. Mezi nejčastěji zastoupené státní příslušnosti patřili státní příslušníci Ukrajiny, Moldavské republiky, Vietnamské socialistické republiky, Republiky Uzbekistán a Gruzie. Tranzitní nelegální migrace poklesla a pohybovala se na nízké úrovni v souvislosti se sníženým migračním tlakem i přijatými opatřeními jednotlivých států.
Průměrná statistická délka počítaná od prvního zahájení trestního stíhání nebo sdělení podezření do právní moci konečného rozhodnutí nebo opatření orgánu činného v přípravném trestním řízení činila **74 dní**. To představuje meziroční nárůst oproti hodnotě 70 dnů dosahované v roce 2024 a negativně též potvrzení mírného růstového trendu oproti hodnotě 65 dní dosahované v roce 2023, resp. 67 dní v roce 2022.

III. Stanovisko zpravodajky

Zpráva je obsahově úplná, informačně vypovídající a dobře zobrazující trendy, nevyhýbá se ani nepříjemným oblastem a nedostatkům v soustavě státního zastupitelství. Je kvalitně graficky zpracována a pro čtenáře je snadné se v ní orientovat. Kladně hodnotím analytické informace a doporučení obsažená u každé problematiky a v každé kapitole, byť některá doporučení překračují rámec zprávy o činnosti soustavy, zasahují do oblasti trestněprávní politiky a politiky vůbec. Doporučuji pozornosti kolegů zejména pasáže týkající se ochranných opatření včetně zmínky o jejich neefektivitě. To je vskutku velmi smutné čtení, podobně jako na mnoha místech opakovaný povzdech nad nedostatkem kvalitních odborníků, vyškolených specialistů, pomáhajících profesí, soudních znalců, psychiatrů apod.

Statistické údaje potvrzující stagnující či klesající trend trestné činnosti ruku v ruce s rostoucí objasněností bychom podle mého názoru měli mít na paměti pokaždé, pokud někdo navrhne zpřísnění trestních sazeb či zvýšení trestní odpovědnosti. Nezbytnost

JUDr. Daniela Kovářová, senátorka (kovarovad@senat.cz)
Kancelář: Obecní úřad Štěnovice, Čižická 133, 332 09 (www.normalniDaniela.cz)
Asistentka: Vlaďka Bauerová (telefon 604 437 190)

takových úvah ze zprávy nevyplývá, případné debaty by byly podloženy čistě politickými argumenty. Regionální rozložení trestné činnosti naznačuje, že hlavní ohniska zvýšené trestné činnosti kopírují sociálně slabé oblasti, z čehož lze dovodit, že příčiny kriminality v České republice jsou především sociální. Klesl i počet vražd, jejichž objasněnost je 94,87 %, přičemž převažující jsou osobní vazby mezi pachatelem a obětí. Jedinou oblastí skutečného růstu kriminality je takzvaná kyberkriminalita, jejíž objasněnost je však naopak velmi nízká (15,1 %). Naopak v roce 2025 nastal pokles kvazitrestné činnosti způsobené dětmi. Velmi přínosné jsou pak zkušenosti z řízení s dětmi mladšími 15 let. Zákon o soudnictví ve věcech mládeže by si podle mého názoru zasloužil novelizovat.

Jako zpravodajka nemám ke zprávě další připomínky a doporučuji ji vzít na vědomí.

IV. Návrh usnesení

VÝBOR

1. **Doporučuje** Senátu Parlamentu České republiky vzít **Zprávu o činnosti Nejvyššího státního zastupitelství za rok 2025 na vědomí.**

2. **Určuje** zpravodajkou výboru k projednání na schůzi Senátu senátorku **Danielu Kovářovou**;

3. **Pověřuje** předsedu výboru senátora **Tomáše Goláně,** aby s tímto usnesením seznámil předsedu Senátu Parlamentu České republiky

Dne 11. srpna 2026 **JUDr. Daniela Kovářová**

JUDr. Daniela Kovářová, senátorka (kovarovad@senat.cz)
Kancelář: Obecní úřad Štěnovice, Čižická 133, 332 09 (www.normalniDaniela.cz)
Asistentka: Vlaďka Bauerová (telefon 604 437 190)